

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงรุกจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับการปฏิบัติงาน ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Descriptive Research) เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงรุกจังหวัดชัยภูมิ

2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตจังหวัดชัยภูมิ ทั้งหมด 16 อำเภอ จำนวน 22,918 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง มีทั้งหมด 2 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรตามจำนวนขนาดตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ โดยมีขั้นตอนการคำนวณขนาดตัวอย่าง ดังนี้

(1) สํารวจจำนวน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตจังหวัดชัยภูมิ ปีงบประมาณ 2552 มีจำนวน 22,918 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ, 2552)

(2) คำนวณขนาดตัวอย่าง ใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร โดยใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร (อรุณ จิรวัดนกุล, 2546)

$$\text{สูตร } n = \frac{NZ^2\alpha_2\sigma^2}{e^2(N-1)+Z^2\alpha_2\sigma^2}$$

เมื่อ n = จำนวนขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ศึกษา เท่ากับ 22,918 คน

Z_{α_2} = ค่ามาตรฐานได้โค้งปกติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% = 1.96

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ยที่ศึกษาเท่ากับ 10 % จากกลุ่มตัวอย่างแตกต่างจากค่าเฉลี่ยของประชากร เท่ากับ 0.1

σ = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้จากผลสรุปจากการทดลองใช้เครื่องมือ เท่ากับ 0.64 (ค่าวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตัวแปรตาม)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร } n &= \frac{22,918 \times (1.96)^2 \times (0.64)^2}{(0.1)^2 \times (22,918 - 1) + (1.96)^2 \times (0.64)^2} \\ &= 156.28 \text{ คน เท่ากับ } 157 \text{ คน} \end{aligned}$$

(3) เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยแบ่ง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามเกณฑ์การปกครองเป็นรายอำเภอ ซึ่งจังหวัดชัยภูมิมีทั้งหมด 16 อำเภอ ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลากได้ตัวแทนอำเภอคือ อำเภอบ้านแท่น มีจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทั้งหมด 1,011 คน จำนวน 5 ตำบล

ในแง่ของทฤษฎี วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Cluster จะมีค่าความคลาดเคลื่อน (Standard error) มากเป็น $1 \frac{1}{2}$ เท่า ของความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายเมื่อใช้จำนวนตัวอย่างเท่ากัน (วิชชัย วรพงศธร, 2543) ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

$$\begin{aligned} n &= 157 \times 2 \text{ (คูณด้วยสอง)} \\ &= 314 \text{ คน} \end{aligned}$$

(4) สุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม แบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยนำรายชื่ออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านแท่นทั้งหมด จำนวน 1,011 คน มาเรียงลำดับหาช่วงของการเลือกตัวอย่าง โดยใช้สูตร $I = N/n$ (วินัส พิษวณิชย์, 2547)

เมื่อ I คือ ช่วงของการคัดเลือกตัวอย่าง
 N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด
 n คือ จำนวนขนาดตัวอย่าง

แทนค่า I = 1,011/314
 = 3.219 ป็นขึ้นเป็น 4

(5) จากการคำนวณได้ช่วงระยะห่างของตัวอย่าง เท่ากับ 4 หากตำแหน่งเริ่มต้น (Random Start) ของตัวอย่างแรกได้ตำแหน่งที่ 4 จากนั้นเลือกตัวอย่างในลำดับถัดไป (4, 8, 12, 16,..., I_n+4) รอบที่หนึ่งสุ่มเลือกขนาดตัวอย่างได้จำนวน 252 คน

จากนั้นหาช่วงในการสุ่มขนาดตัวอย่างใหม่รอบที่สองจากประชากร 749 คน เพื่อสุ่มหาขนาดตัวอย่างอีก 62 คน ได้ช่วงระยะห่างของตัวอย่าง เท่ากับ 12 สุ่มอย่างง่ายเพื่อหาตำแหน่งเริ่มต้นของตัวอย่างแรกในรอบที่สอง ได้ตำแหน่งที่ 2 เมื่อได้ตำแหน่งเริ่มต้นแล้วจากนั้นเลือกตัวอย่างในลำดับถัดไป (2, 14, 26,..., I_n+12) ได้กลุ่มตัวอย่างรอบที่สอง จำนวน 62 คน จนได้จำนวนตัวอย่าง ครบ 314 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ (In-depth Interview)

เลือกจากบุคคลที่สามารถให้คำตอบเกี่ยวกับ การศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตาม โครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงรุก จังหวัดชัยภูมิได้ดีที่สุด จำนวน 12 คน ได้แก่ โดยเลือกจากประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านระดับอำเภอ และประธานอาสาสมัครสาธารณสุขระดับตำบลและประธานอาสาสมัครสาธารณสุขระดับหมู่บ้าน

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 314 คน และกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกให้สอดคล้องกับตัวแปรแต่ละตัวในรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 เครื่องมือ มีทั้งหมด 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) มีทั้งหมด 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ และปลายเปิดให้เติมข้อความ ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ มีประเด็น ดังนี้ 1) ความสำเร็จในการทำงาน 2) การยอมรับนับถือ 3) ลักษณะของงาน 4) ความรับผิดชอบ และปัจจัยก้ำจุน มีประเด็น ดังนี้ 1) เงินเดือน/ค่าตอบแทน(ค่าป่วยการ) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3) นโยบายและการบริหาร 4) สภาพการปฏิบัติงาน 5) ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน 6) ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด (Likert, 1997)

ความหมาย	คะแนน
ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากที่สุด	5
ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมาก	4
ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานปานกลาง	3
ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานน้อย	2
ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด	1

การแปลผลคะแนนแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 1) ความสำเร็จในการทำงาน 2) การยอมรับนับถือ 3) ลักษณะของงาน 4) ความรับผิดชอบ และปัจจัยก้ำจุน มีประเด็น ดังนี้ 1) เงินเดือน/ค่าตอบแทน(ค่าป่วยการ) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3) นโยบายและการบริหาร 4) สภาพการปฏิบัติงาน 5) ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน และ 6) ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว แปลผลโดยการจัดเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547) ดังนี้

ความหมาย	ช่วงคะแนนเฉลี่ย
การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด	4.50-5.00
การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก	3.50-4.49
การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง	2.50-3.49
การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย	1.50-2.49
การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด	1.00-1.49

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เชียงรุก พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย 1) การดูแลหญิงตั้งครรภ์ 2) การดูแลหญิงหลังคลอด 3) การดูแลเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี 4) การดูแลผู้สูงอายุ 5) การดูแลผู้พิการ และ 6) งานอื่นๆ ได้แก่ การป้องกันอุบัติเหตุ การเฝ้าระวังและควบคุมวัณโรคโดยชุมชน สถานะโลกรื้อน การเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชนและการป้องกันโรคหัวใจ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (สำเร็จ จันทรสวรรณ, 2547) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด (Likert, 1997)

ความหมาย	คะแนน
การปฏิบัติมากที่สุด	5
การปฏิบัติมาก	4
การปฏิบัติปานกลาง	3
การปฏิบัติน้อย	2
การปฏิบัติน้อยที่สุด	1

การแปลผลคะแนนระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เชียงรุก พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย 1) การดูแลหญิงตั้งครรภ์ 2) การดูแลหญิงหลังคลอด 3) การดูแลเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี 4) การดูแลผู้สูงอายุ 5) การดูแลผู้พิการ และ 6) งานอื่นๆ ได้แก่ การป้องกันอุบัติเหตุ การเฝ้าระวังและควบคุมวัณโรคโดยชุมชน สถานะโลกรื้อน การเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชนและการป้องกันโรคหัวใจ แปลผลโดยการจัดเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย (สำเร็จ จันทรสวรรณ และ สุวรรณ บัวทวน, 2547) ดังนี้

ความหมาย	ช่วงคะแนนเฉลี่ย
การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด	4.50-5.00
การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก	3.50-4.49
การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง	2.50-3.49
การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย	1.50-2.49
การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด	1.00-1.49

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นคำถามปลายเปิดให้เติมข้อความ ให้ตอบได้โดยแสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) มีทั้งหมด 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจเป็นคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการการปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เชียงรุ๊ก คำถามปลายเปิด ตอบได้โดยอิสระ

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

3.2 ตัวแปรและการวัด

ตัวแปรต้น ได้แก่

3.2.1 ลักษณะประชากร ซึ่งประกอบด้วย

- (1) เพศ มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal scale)
- (2) อายุ มีระดับการวัดเป็นอัตราสเกล (Ratio scale)
- (3) รายได้ มีระดับการวัดเป็นอัตราสเกล (Ratio scale)
- (4) สถานภาพสมรส มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal scale)
- (5) ระดับการศึกษา มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Ordinal scale)
- (6) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน มีระดับการวัดเป็นอัตราสเกล (Ratio scale)

3.2.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุน มีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล (Interval scale)

ตัวแปรตาม ได้แก่

การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชียงรุ๊ก ประกอบด้วย 1) การดูแลหญิงตั้งครรภ์ 2) การดูแลหญิงหลังคลอด 3) การดูแลเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี 4) การดูแลผู้สูงอายุ 5) การดูแลผู้พิการ และ 6) งานอื่นๆ ได้แก่ การป้องกันอุบัติเหตุ การเฝ้าระวังและควบคุมวัณโรค โดยชุมชน ลดภาวะโลกร้อน การเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชนและการป้องกันโรคหัวใจ มีระดับการวัดเป็น ช่วงสเกล (Interval scale)

4 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 การสร้างเครื่องมือ

4.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาและกรอบแนวคิด ที่ต้องการศึกษา

4.1.3 ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

4.1.4 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ที่ผ่านการพิจารณาและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แบบสอบถามจำนวน 30 คน และแบบสัมภาษณ์จำนวน 12 คน ที่มีลักษณะสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานใกล้เคียงกัน โดยนำไปทดลองใช้ใน จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อถือของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกไปปรับปรุงต่อไป

4.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.2.1 แบบสอบถาม เมื่อสร้างแบบสอบถามและผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นจากผู้วิจัยแล้ว จะนำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

(1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ความเหมาะสมด้านภาษา รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระอีกครั้ง ก่อนนำไปหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามต่อไป

(2) การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไข โดยผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปทดลองใช้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 30 คน เขตอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีลักษณะสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานใกล้เคียง แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยแบบสอบถามจะมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.7 ขึ้นไป จึงจะยอมรับว่ามีความเที่ยงที่เชื่อถือได้ (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธ์, 2542) ซึ่งผลจากการทดสอบความเที่ยงได้ค่าดังนี้

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแรงจูงใจ 0.95

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงรุกจังหวัดชัยภูมิ 0.95

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามรวม 0.97

4.2.2 แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)

แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ที่ผ่านการตรวจสอบ ปรับปรุง และแก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปทดลองใช้ ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 คน เพื่อความเข้าใจในการถาม การตอบ การเรียงลำดับคำถาม ความสะดวกสบาย การจำแนกของคำถามแต่ละข้อความตรง ความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์เพื่อให้สามารถใช้สัมภาษณ์ และจัดบันทึกได้อย่างถูกต้องครบถ้วน นอกจากนี้ยังต้องดูการใช้เวลาสัมภาษณ์ในแต่ละรายเพื่อกำหนดและวางแผนการสัมภาษณ์ให้ได้อย่างประหยัดและเสียเวลาน้อยที่สุด (บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ์, 2543)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2553 ถึงวันที่ 15 เมษายน 2553

5.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการออกหนังสือขออนุญาตในการทำวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ

5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พร้อมหนังสือจากคณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เข้าพบนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย รายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลและลงนามในหนังสือขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง

5.3 ในกรณีแบบสอบถาม ดำเนินการ ดังนี้

5.3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปติดต่อประสานงานกับสาธารณสุขอำเภอ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในตำบลที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้เป็นผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งนัดหมายวัน เวลาในการขอรับแบบสอบถามคืน

5.3.2 เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับแล้วผู้วิจัยส่งหนังสือขอบคุณไปยังผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน

5.3.3 เมื่อครบกำหนดแล้ว ถ้าแบบสอบถามไม่ได้รับตอบกลับภายใน 30 วัน ประสานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแต่ละอำเภอให้ช่วยติดตามและติดตามทางโทรศัพท์ พร้อมทั้งติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งจะใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลอีก 10 วัน จนได้แบบสอบถามครบ

5.4 ในกรณีแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ดำเนินการต่อเนื่อง 4 ขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

(1) ผู้วิจัยนัดวันสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทุกคนล่วงหน้า

(2) ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์และแจ้งหัวข้อในการสัมภาษณ์ให้กลุ่มตัวอย่างทราบเพื่อขอความร่วมมือ

(3) ก่อนทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทบทวนความเข้าใจ รายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ทุกครั้ง

5.4.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์

(1) ผู้วิจัยแนะนำตัวและแจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

(2) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทุกคน

(3) ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สร้างความคุ้นเคยและเป็นกันเองกับ ผู้ถูกสัมภาษณ์เพื่อสร้างความไว้วางใจให้เป็นประโยชน์ในการให้ข้อมูล ตรงตามสภาพความจริงมากที่สุด

(4) ในวันนัดสัมภาษณ์ ถ้ากลุ่มตัวอย่างไม่อยู่ให้เลื่อนการสัมภาษณ์และนัดวันสัมภาษณ์ใหม่ จนกว่ากลุ่มตัวอย่างจะอยู่ให้สัมภาษณ์ได้

5.4.3 ขั้นตอนการบันทึกผล

บันทึกผลการสัมภาษณ์โดยการขออนุญาตจดบันทึกและอัดเครื่องบันทึกเสียง ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นบันทึกผลการสัมภาษณ์ภายหลังการสัมภาษณ์เสร็จใหม่ ๆ เพื่อป้องกันการลืม

5.4.4 ขั้นตอนการปิดการให้สัมภาษณ์

(1) ทบทวนความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของข้อมูลก่อนปิดการสัมภาษณ์

(2) ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

(3) ภายหลังการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำหนังสือขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน

6 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

6.1 แบบสอบถาม

6.1.1 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของข้อมูล

6.1.2 เมื่อตรวจสอบข้อมูลเรียบร้อยแล้วนำข้อมูลที่ได้มาลงรหัส

6.1.3 ควบคุมคุณภาพของการบันทึกข้อมูล โดยทำการบันทึก 2 ครั้ง จัดเก็บข้อมูล 2 เพิ่ม จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกด้วยการพิมพ์ข้อมูลทั้งสองเพิ่มมาตรวจสอบความถูกต้องความเป็นไปได้และความสอดคล้องของข้อมูลหากพบข้อผิดพลาด เช่น พบข้อมูลที่ไม่

มีในแบบสอบถามหรือพบค่าของข้อมูลที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ ก็ดำเนินการแก้ไขโดยตรวจสอบกับแบบสอบถาม

6.1.4 ทดสอบการแจกแจงข้อมูลทางสถิติ (Normality) ตามข้อกำหนด ทางสถิติวิเคราะห์ (Assumption)

6.1.5 จากนั้นนำไปวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

6.2 แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

นำแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของข้อมูล นำมาสรุปประเด็นโดยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 แบบสอบถาม

7.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

(1) คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)

(2) ระดับแรงจูงใจ ต่อการการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงรุก ใช้สถิติ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

(3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงรุก วิเคราะห์โดยวิธีพรรณนา

7.1.2 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

(1) ใช้สถิติ Pearson Product Moment Correlation Coefficient หรือ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามทีละคู่ (Bivariate Analysis) ซึ่งทั้งสองตัวแปรนี้ต้องมีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล (Interval Scale) หรืออัตราส่วนสเกล (Ratio Scale) หากตัวแปรที่มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal Scale) ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ต้องทำการเปลี่ยนแปลงให้สามารถวิเคราะห์ได้โดยการทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) และกำหนดค่าตัวแปรที่สนใจให้มีค่าเท่ากับ 1 และค่าตัวแปรที่ไม่สนใจให้มีค่าเท่ากับ 0 (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547) ดังนั้นตัว

แปรอิสระที่มีระดับการวัดเป็นนามสเกล ผู้วิจัยได้เปลี่ยนเป็นตัวแปรหุ่นโดยพิจารณาตามการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงรุกจังหวัดชัยภูมิเป็นหลัก ดังนี้

ตัวแปร	กำหนดค่าตัวแปรที่สนใจ	กำหนดค่าตัวแปรที่ไม่สนใจ
เพศ	ชาย	1 ตัวแปรอื่น ๆ 0
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	1 ตัวแปรอื่น ๆ 0
สถานภาพสมรส	คู่ (สมรส)	1 ตัวแปรอื่น ๆ 0

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระทุกตัวที่ต้องการวิเคราะห์จับคู่กับตัวแปรตามทีละตัว ได้แก่ การหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับแรงจูงใจและการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงรุก จังหวัดชัยภูมิ โดยการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแบบสองทาง (Two-tailed) ถ้าค่า p-value น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามแต่ละคู่ มีนัยสำคัญทางสถิติ

กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Level of Significant) ที่ระดับ 0.05 สำหรับการแบ่งระดับคะแนนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แบ่งตามเกณฑ์ของ อิลิฟสัน เคริท (Elifson Kirkw, 1990) มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 แบ่งระดับดังนี้

$r = \pm 1$	หมายถึง	มีความสัมพันธ์สูงมาก (Perfect Relationship)
$r = \pm 0.71$ ถึง ± 0.99	หมายถึง	มีความสัมพันธ์สูง (Strong Relationship)
$r = \pm 0.31$ ถึง ± 0.70	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ปานกลาง (Moderate Relationship)
$r = \pm 0.01$ ถึง ± 0.30	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ต่ำ (Weak Relationship)
$r = 0$	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์ (No Relationship)

(2) ใช้สถิติ Stepwise Multiple Regression Analysis หรือ การถดถอยพหุแบบขั้นตอน ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์หลายตัวแปร (Multivariate Relationship) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปที่มีผลต่อตัวแปรตามตัวเดียว วิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ คุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับแรงจูงใจ ที่มีผลต่อการการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามโครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเชิงรุก จังหวัดชัยภูมิ

7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากบุคคลที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านระดับอำเภอ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขระดับตำบลและประธานอาสาสมัครสาธารณสุขระดับหมู่บ้าน จังหวัดชัยภูมิ ตลอดจนปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินงาน เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาแยกเป็นหมวดหมู่ แยกประเภทด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้รายละเอียดเพิ่มเติมสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม